

**Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка Факультет іноземної та
слов'янської філології**

Кафедра української мови і літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету іноземної та
слов'янської філології

Андрій КОВАЛЕНКО

«29» серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 20 ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА

галузь знань **А Освіта**

спеціальність **А4 Середня освіта (Українська мова і література)**

освітньо-професійна програма **Середня освіта (Українська мова і
література. Зарубіжна література)**

Мова навчання

українська

Погоджено науково-методичною
комісією

факультету іноземної та слов'янської
філології

«29» серпня 2024 року

Голова Наталія ГРОМОВА

Суми – 2024

Розробник: **Кириленко Надія Іванівна**, кандидат філологічних наук, доцент
кафедри української мови і літератури

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри української
мови і літератури

(Протокол № 1 від «29» серпня 2024 р.)

Завідувач кафедри української мови і літератури

(підпис)

Семенов О.М.

(прізвище та ініціали)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів –3	бакалавр	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
2-й		2-й	
Семестр			
4-й		4-й	
Лекції			
18 год.			
Практичні, семінарські			
22 год.			
Лабораторні			
Самостійна робота			
48 год.			
Консультації:			
2 год.			
Загальна кількість годин - 90	Вид контролю: залік		

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Дитяча література як філологічна дисципліна відіграє важливу роль у підготовці вчителя-словесника для роботи в загальноосвітній школі. Дитяча література посідає одне з чільних місць серед проблем інкультурації дитини, оскільки вона надає можливості прищеплювати культурні вартості молодому поколінню. У системі філологічної освіти цей курс посідає особливе місце, адже знайомить студентів із основними творами українських письменників, які вони повинні донести до учнів молодших та середніх класів. Ця дисципліна має пізнавальне, розвивальне та виховне значення. Курс передбачає розгляд творів, здатних упливати на процес морально-етичного й духовного розвитку дітей; вивчення історії дитячої літератури від моменту її зародження до сучасності; розширення й поглиблення у майбутніх фахівців теоретико-літературних понять, необхідних для цілісного аналізу творів дитячої літератури. Курс має зорієнтувати вивчення творів дитячої літератури у площину загальнолітературних, художньо-естетичних проблем. Специфіка сучасного історичного моменту зумовлює специфіку курсу дитячої літератури, скерованого на формування в майбутніх учителів та вихователів широкого погляду на завдання і місце літератури в житті сучасної дитини. Художнє слово збагачує дитину досвідом, сприяє вихованню естетичних смаків, а в старшому віці – формуванню високих духовних цінностей. Програма курсу має **регіональний аспект**, адже тут вивчається дитяча література Сумщини. Особливу увагу звернено на своєрідність дитячих народнопоетичних текстів рідного краю, своєї родини як джерел етнопедагогіки.

Пропонована програма адаптована до кредитно-трансферної системи навчання.

Матеріал курсу будується за двома тематичними рядами: оглядовим та монографічним. До програми включені й питання проблемно-дискусійного характеру. У програмі враховується досягнення не лише літератури для дітей української, а й світової.

Вивчення цього курсу передбачає проведення міжпредметних зв'язків з такими дисциплінами, як фольклор, вступ до літературознавства, історія української та зарубіжної літератур, історія України, етнографія, музикознавство.

Навчальним планом передбачено лекційний, практичний курс та виконання самостійної роботи студентами.

Мета вивчення курсу – ознайомити студентів зі специфікою дитячої літератури, її жанровою системою, історією та поетикою жанрів, місцем у контексті всієї української та світової літератури.

Поставлена мета зумовлює наступні **завдання**:

- сформувати у студентів систему знань про українську дитячу літературу і, зокрема рідного краю, її специфіку, закономірності розвитку, спосіб побутування;
- ознайомити студентів із жанровою системою літератури для дітей, історією й поетикою провідних жанрів;
- виробити і студентів уміння аналізувати наукову літературу з проблем вивчення дитячої, навички аналізу текстів;
- сформувати ставлення до літератури як до основного засобу гуманізації дитини;
- прищепити вміння бачити дитячу літературу в контексті української моделі світу;
- сформувати в студентів культуру читання;
- сприяти розвитку творчих здібностей студентів, формувати в них прагнення до самостійної роботи з дитячою книгою.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні **знати**:

- значення терміну «дитяча література»;
- специфічні риси літератури для дітей;
- історію дитячої літератури; періодизацію;
- предмет і завдання курсу, її зв'язок із іншими дисциплінами, провідні методи;
- актуальні проблеми літератури для дітей на сучасному етапі;
- головні етапи життєвого шляху митців; - основні тексти дитячої літератури;
- основні принципи класифікації жанрів.

На основі цих знань у студентів мають бути сформовані **вміння**:

- самостійно опрацьовувати наукові першоджерела, збірники, періодичні видання, словники, довідники;
- працювати з бібліотечним каталогом, пошуковими системами Інтернету з метою отримання інформації з дисципліни;
- аналізувати дитячі твори різних жанрів, характеризувати їх ідейнотематичні особливості та поетику, освітньо-виховний та естетичний вплив на дітей;

- аналізувати й порівнювати провідні концепції, підходи до різних питань, визначаючи й аргументуючи власну позицію щодо тієї чи іншої проблеми;
- доводити власні думки в ході дискусії, підтверджувати їх переконливими прикладами;
- самостійно узагальнювати й систематизувати знання з певного розділу дисципліни, укладаючи схеми, таблиці, розробляючи презентації в електронному вигляді;
- писати короткі анотації та рецензії, оформляти тематичну чи авторську книжкову виставку;
- самостійно підбирати твори різних письменників до визначеної тематики, зокрема літератури рідного краю;
- уміти подати дисципліну в загальноосвітніх закладах та використовувати вивчені напам'ять жанри дитячого фольклору та кращі твори письменників у повсякденному житті дітей (прогулянки, спостереження, режимні процеси, свята).

2. Передумови для вивчення дисципліни

Українська література, фольклор, вступ до літературознавства, вступ до мовознавства, історія.

3. Результати навчання за дисципліною

Програмні компетентності		
Інтегральна компетентність	ІК	ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в закладах середньої освіти.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 2 ЗК 3 ЗК 5 ЗК 6 ЗК 7	ЗК 2. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність). ЗК 3. Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження (культурна компетентність). ЗК 5. Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості (підприємницька компетентність). ЗК 6. Здатність грамотно використовувати державну мову у професійній діяльності, чітко й аргументовано

		<p>висловлювати свої думки, міркування, почуття; використовувати одну з іноземних мов для одержання й оцінювання інформації в галузі професійної діяльності; здатність поважати різноманітність і мультикультурність суспільства зі збереженням національної культурної ідентичності.</p> <p>ЗК 7. Здатність до освіти протягом життя.</p>
<p>Предметні (фахові) компетентності спеціальності (ПК)</p>	<p>ПК 1 ПК 2 ПК 3 ПК 9 ПК 13 ПК 14</p>	<p>ПК 1. Мовно-комунікативна компетентність як здатність забезпечувати здобуття учнями освіти державною мовою, застосовувати когнітивно-дискурсивні вміння у створенні зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній і писемній формах, формувати і розвивати мовно-комунікативні уміння та навички учнів; використовувати знання іноземної мови в освітній і професійній діяльності в умовах реалізації концепції Нова українська школа.</p> <p>ПК 2. Предметно-методична компетентність як здатність : моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів; формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та вміння, спільні для всіх компетентностей; здійснювати інтегроване навчання учнів; добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів; розвивати в учнів критичне мислення; здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу; формувати ціннісні ставлення в учнів.</p> <p>ПК 3. Інформаційно-цифрова компетентність як здатність: орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності; ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси; використовувати цифрові технології в освітньому процесі;</p> <p>ПК 9. Проектувальна компетентність як здатність проєктувати осередки навчання, виховання і розвитку учнів.</p> <p>ПК 13. Інноваційна компетентність як здатність: застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі; використовувати інновації у професійній діяльності; застосовувати різноманітні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності; здатність до навчання впродовж життя: визначати умови та ресурси професійного розвитку впродовж життя; взаємодіяти з іншими вчителями на засадах партнерства та підтримки (у рамках наставництва, супервізії тощо), дотримуючись принципів професійної етики; здійснювати моніторинг</p>

		<p>власної педагогічної діяльності і визначати індивідуальні професійні потреби.</p> <p>ПК 14. Здатність взаємодіяти зі спільнотами (на місцевому, регіональному, національному, європейському й глобальному рівнях) для розвитку професійних знань і фахових компетентностей, використання практичного досвіду й мовно-літературного контексту для реалізації цілей освітнього процесу в закладах середньої освіти.</p>
--	--	---

Програмні результати навчання		
Знання	<p>ПРЗ 1 ПРЗ 2 ПРЗ 5 ПРЗ 9</p>	<p>ПРЗ 1. Концептуальні наукові та практичні знання в галузях мовознавства та літературознавства, педагогіки й методики середньої освіти, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері навчання в умовах реалізації концепції Нова українська школа.</p> <p>ПРЗ 2. Знати й розуміти основні лінії шкільного курсу української мови та літератури, зарубіжної літератури.</p> <p>ПРЗ 5. Знати та аналізувати методи цілепокладання, планування та проєктування процесів навчання і виховання учнів на основі компетентнісного підходу з урахуванням їх освітніх потреб; володіти формами, методами і засобами навчання української мови та літератури, зарубіжної літератури в закладах загальної середньої освіти.</p> <p>ПРЗ 9. Знати й розуміти сучасні філологічні та дидактичні засади навчання української мови і літератури, зарубіжної літератури, мовні норми, соціокультурну ситуацію розвитку української мови, особливості використання мовних одиниць у певному контексті.</p>
Уміння	<p>ПРУ 1 ПРУ 2 ПРУ 4 ПРУ 9</p>	<p>ПРУ 1. Когнітивні та практичні уміння/навички знати, розуміти і демонструвати здатність реалізувати теоретичні й методичні засади навчання української мови і літератури, зарубіжної літератури в базовій школі в умовах реалізації концепції Нова українська школа.</p> <p>ПРУ 2. Когнітивні та практичні уміння/навички використовувати різні методи, форми і засоби для навчання учнів української мови і літератури, зарубіжної літератури, враховувати вікові психологічні особливості учнів у процесі навчання.</p> <p>ПРУ 4. Когнітивні та практичні уміння/навички отримувати, оцінювати та застосовувати дані в галузі професійної діяльності, у т.ч. із закордонних джерел.</p> <p>ПРУ 9. Когнітивні та практичні уміння/навички пояснювати особливості розвитку української та</p>

		зарубіжної літератури, специфіку розвитку літературного процесу в Україні в культурному контексті, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів, твори української класики й сучасності у взаємозв'язках зі світовою літературою й культурою, порівнювати мовні й літературні факти, явища, узагальнювати, визначати їхні подібності й відмінності, фахово оперувати українознавчими поняттями.
Комунікація	ПРК 2 ПРК 3	ПРК 2. Готовність консультувати колег з особливостей в організації освітнього процесу, актуальних питань методики навчання української мови і літератури, зарубіжної літератури, донесення до фахівців і нефаківців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації з дотриманням професійної етики. ПРК 3. Здатність до ефективної комунікації в процесі навчання української мови і літератури, зарубіжної літератури, спілкування з професійних питань усно та письмово.
Автономія і відповідальність	ПРА 2	ПРА 2. Спроможність керувати проектами через генерування нових ідей для вирішення складних спеціалізованих завдань і проблем професійної діяльності з урахуванням набутих знань з предметної галузі.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90 – 100	(А) отримують студенти, які були активними на всіх заняттях, засвідчують високий рівень осмислення вивченого, виявляють вміння логічно, аргументовано аналізувати, узагальнювати, давати критичну оцінку художньому матеріалові, подають чіткі визначення термінів, виявляють творчі здібності в опрацюванні певних питань, чітко простежують історію літературного явища, вміють кваліфіковано вести дискусію. Відповіді не містять фактичних і мовленнєвих помилок.

82 – 89	(В) отримують студенти, які відповідали на всіх заняттях, добре володіють навчальним матеріалом, виявляють вміння аналізувати, узагальнювати, знають визначення термінів, більшість теоретичних положень підтверджують прикладами; є спроби виконати проблемні завдання; спостерігається вміння коментувати літературні явища; відповіді не містять фактичних помилок, наявні окремі мовленнєві огріхи.
74 – 81	(С) мають студенти, які відповідали на кожному занятті, уміють не лише відтворити зміст лекції, але й переказують самостійно опрацьований матеріал за кількома джерелами, відповідають на питання, знають визначення термінів, але відповіді не завжди конкретизовані прикладами, трапляються фактичні і мовленнєві помилки.
64 – 73	(Д) набирають ті студенти, які постійно працювали на заняттях, можуть відтворити матеріал лекції, при відповідях користуються самостійно укладеним конспектом; намагаються подати визначення термінів, але не завжди можуть навести приклади; не готові виконувати проблемні завдання; відповіді містять фактичні і мовленнєві помилки. Студенти здійснюють мислительну діяльність під керівництвом керівника.
60 – 63	(Е) отримують студенти, які відтворюють матеріал лекції, переказують самостійно опрацьований матеріал. Студенти відповідають на питання, але у відповідях не точно подані визначення термінів, відповіді не конкретизовані прикладами, застосовують набуті знання лише у стандартних ситуаціях, наявні спрощені висловлювання; розумові операції фрагментарні або елементарні.
35-59	(F _X) – не зараховано (з правом перескладання) мають студенти, які відтворюють половину матеріалу лекції чи самостійно опрацьованого матеріалу. Відповіді характеризуються низьким рівнем усвідомлення, завчені напам'ять матеріали не можуть чітко пояснити, відсутні приклади; відповіді містять фактичні неточності і мовленнєві помилки.

1 – 34	(F) – не зараховано (без права перескладання) отримують студенти, які епізодично відтворюють теоретичний матеріал на рівні уривчастого переказування конспекту лекції; порушена послідовність відповідей, студенти не завжди розуміють суть питання, не можуть застосувати набуте знання в елементарних стандартних ситуаціях, часом використовують недоречно чужі думки; відповіді містять грубі фактичні помилки.
--------	---

Розподіл балів

Поточний контроль											Разом	Сума
РОЗДІЛ 1					РОЗДІЛ 2							
Т 1.1	Т 1.2	Т 1.3	Т 1.4	Т 1.5	Т 2.1	Т 2.2	Т 2.3	Т 2.4	Т 2.5	Т 2.6	77	100
Поточний контроль												
7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7		
Контроль самостійної роботи												
2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	2		

Т 1.1, Т 1.2 ... Т 2.4 – теми розділів

За бажанням здобувача можуть ураховуватися результати навчання у **неформальній освіті** (відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у СумДПУ імені А. С. Макаренка).

Розподіл балів за види робіт:

- участь у конференції (різних рівнів) – 3 бали,
- написання й опублікування статті – 7 балів,
- участь/призове місце у творчих конкурсах, олімпіадах тощо: обласних – 8/10 балів; усеукраїнських – 12/14.
- участь/призове місце у всеукраїнському конкурсі наукових робіт – 15/18 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	Відмінно
82 – 89	B	Добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	Задовільно
60 – 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Усне опитування, тестування, проекти, реферати, есе, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, залік.

6. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Дитячий фольклор. Давня дитяча література та література XIX століття.

Тема 1. Дитяча література – специфічна галузь словесного мистецтва.

Специфіка дисципліни на засадах **академічної доброчесності**.

Народнопоетична творчість і міфологія як складник духовного розвитку сучасної дитини.

Тема 2. Зародження і формування української дитячої літератури (XIXVIII ст.). Давня література для дітей.

Тема 3. Нова українська література для дітей. Українська дитяча література 1 половини XIX ст. у період становлення.

Тема 4. Література для дітей II половини XIX ст.

Тема 5. Розвиток дитячої літератури кінця XIX- початку XX ст. Прояви модернізму в українській дитячій літературі.

Розділ 2. Українська новітня дитяча література.

Тема 1. Новітня українська література для дітей. Дитяча література I половини XX ст.

Тема 2. Дитяча література II половини XX ст. «Шістдесятники» для дітей.

Тема 3. Дитяча література діаспори.

Тема 4. Світова дитяча література.

Тема 5. Сучасна українська дитяча література. Тема

6. Розвиток літератури для дітей на Сумщині.

7.1. Інформаційний змістнавчальної дисципліни

1. Вступ. Дитяча література – специфічна галузь словесного мистецтва. Народнопоетична творчість і міфологія як складник духовного розвитку сучасної дитини.

1. Дитяча література – складова частина художньої літератури. Особливості дитячої літератури. Джерела і функції дитячої літератури. Жанр анімалістики. Роль її у формуванні національної самосвідомості і характеру дітей. Педагогічна функція дитячої літератури. 2.

Дитячий фольклор і міфологія як джерело дитячої літератури та невід’ємна частина етнопедагогіки. Класифікація міфів.

Жанрово-тематичне багатство українського дитячого фольклору:

- дитячі ігри й жарти;
- народні пісні; призначення й характерні особливості; роль колисонок; - малі розвивальні жанри, педагогічна цінність у роботі з дітьми дошкільного віку; пареміографія в складі дитячої літератури; її зміст, значення у вихованні дітей;
- календарно-обрядовий фольклор;
- казкова і неказкова оповідальна творчість, тематично-образне розмаїття, жанрові ознаки, виховне значення;
- героїчний епос, своєрідність жанру, патріотична спрямованість. Образи. Сюжети. Мотиви. Поетика;
- творення нового фольклору, тематично-проблемний діапазон, художня своєрідність.

3. Зв'язок фольклорних творів із художньою літературою.

4. Вивчення народнопоетичних творів у середніх класах загальноосвітньої школи.

2. Зародження і формування української дитячої літератури (XI-XVIII ст.). Давня література для дітей.

1. Роль перекладної літератури. Морально-етичні ідеали Біблії.
2. Перші букварі та азбуки.
3. Історія Русі в «Повісті минулих літ», «Слово о полку Ігоревім» та Галицько-Волинському літописі. Патріотизм творів.
4. Християнські настанови Володимира Мономаха дітям. Гуманістичні ідеї виховання молоді у творі *Інокентія Гізеля* «Мир з Богом чоловіку». 5.

Творчість *Г. Сковороди* різних жанрів для дитячого читання (поезії «Весна люба, гей, прийшла...», «Гей, поля, поля зелені...», «Ой пташиножовтобоко», вісім байок у прозі, епіграми тощо).

6. Вивчення давньої літератури в школі.

3. Нова українська література для дітей. Українська дитяча література I половини XIX ст. у період становлення.

1. Вироблення нових рис в українській дитячій літературі. Праці з історії рідного краю та фольклору («История Малой России» *Д. Бантиш-Каменського*, «Історії русів» невідомого автора, збірки *М. Максимовича* «Малороссийские песни», «Украинские народные песни», «Сборник народных украинских песен», шість випусків *І. Срезневського* «Запорожская старина». Перший альманах українською мовою «Русалка Дністровая». Перша в Україні «Читанка для діточок в народних училищах руських» *Маркіяна Шашкевича*).

2. Доля дитини-сироти у творах *Т.Г. Шевченка*. Елементи автобіографізму у поезіях, їх психологічний реалізм. Пейзажна лірика *Т.Г. Шевченка*. Її роль у вихованні в дітей поетичного сприйняття світу й розуміння краси рідної природи.

3. *Марко Вовчок* як основоположниця дитячої літератури. Творчість *Марко Вовчок* у світлі європейської дитячої літератури.

4. Тематично-жанрова палітра творів *Л. Глібова* (байки, загадки, відгадки, пісеньки, акровірші тощо). Пізнавальне, виховне і естетичне значення спадщини *Л. Глібова*.

5. *С. Руданський* про козаків дітям («Запорожці у короля», «Козак і король»). 6. Різноманітність творчості *Ю. Федьковича*. Специфіка казок для дітей *Ю. Федьковича*. Дидактичні настанови у творах. 7. Вивчення літератури I половини XIX століття в школі.

4. Література для дітей II половини XIX ст.

1. Особливості розвитку дитячої літератури в II половині XIX ст. Початок теорії дитячої літератури.

2. Художня та літературознавча діяльність *І. Франка*. Погляди *І. Я. Франка* на освіту, виховання дітей, на розвиток української дитячої літератури. Новаторство *І. Франка* в жанрі казки. Особливості збірки «Коли ще звірі говорили». Поетична творчість *І. Франка*.

3. Інтерес до світу дитини в психологічній прозі *Панаса Мирного*. Авторська інтерпретація казки «Про Правду і Кривду».

4. Художньо-тематичне розмаїття спадщини *Олени Пчілки* («Сосонка». «Рафаєлеві янголята». Проза).

5. Вивчення літератури II половини XIX століття в школі.

5.Розвиток дитячої літератури кінця XIX- початку XX ст.Прояви модернізму в українській дитячій літературі.

- 1.Соціальна загостреність, ліризм і тематична різноплановість творів для дітей початку XX століття.
2. Правдиве художньо-психологічне змалювання умов життя дітей у прозі *М. Коцюбинського*. Глибокий педагогічний підтекст у оповіданнях «Андрій Соловейко», «Харитя», «Ялинка», «Маленький грішник». Морально-етичні норми поведінки в казках-мініатюрах *М. Коцюбинського*. Художня своєрідність творів.
- 3.Психологія дитини в прозі *В. Винниченка*. Показ соціальної нерівності, злиднів і темряви в оповіданнях Володимира Винниченка. Аналіз збірки «Намисто» (оповідань «Кумедія з Костем», «Федько-халамидник»).
- 4.Любов до дитини у творах *Лесі Українки*.Специфіка віршів для дітей. Морально-етичні засади казок *Лесі Українки* «Біда навчить», «Лелія».
- 5.*С. Васильченко*. Правдивість і переконливість дитячих характерів у його оповіданнях.
6. Поетичний доробок дитячої тематики *К. Малицької* (Віри Лебедової, Чайки Дністрової).
7. Творчість *Марійки Підгірянки, Антіна Лотоцького, Юрія Буряка*.
8. Розвиток жанру літературної казки (*І. Луца, Грицько Григоренко*).
9. Вивчення літератури кінця XIX- початку XX ст. в школі.

6.Новітня українська література для дітей. Дитяча література I половини XX ст.

1. Мелодійність і образність, музикальність поезій *П. Тичини* для дітей.
2. Щасливе дитинство, картини осені – основні теми поезій *Максима Рильського*.
3. Елементи народнопоетичної творчості, мотиви радості і бадьорості в поезіях *А. Малишка*.
4. Особливості творчості *В. Сосюри* для розвитку дитячої літератури.
5. Майстер слова й художньої деталі *Майк Йогансен*.
6. Вагомий внесок *Н.Забіли* в розвиток українського дитячого письменства. Жанрове розмаїття творчого доробку дитячої письменниці («За волю», «Ясоччина книжка», «Хатинка на ялинці», «Казка про півника та курочку і про хитру лисичку», збірка «Нам весело жити», нарис «Наша Батьківщина», цикл «Прогулянка до лісу», збірки «Під ясним сонцем», «Під дубом зеленим», повість «Катруся вже велика»,

збірка віршів «У широкий світ», п'єса «Коли зійде місяць», фантастичне оповідання «Дивовижні пригоди хлопчика Юрчика та його діда»).

7. Прозова творчість *О. Іваненко* (збірки оповідань «Пошта прийшла», «Школа», «Таємниця», «Маленьким про великого Тараса», повісті «Рідні діти», «Великий шум», романи «Тарасові шляхи», «Марія»); збірки казок («Лісові казки» і «Великі очі»). *О. Іваненко* як талановита перекладачка казок Андерсена, «Малахітової шкатулки» *М. Бажова*, творів *А. Гайдара* та багатьох інших письменників.
8. Книжки для дітей *М. Стельмаха* («Жнива», «Колосок до колоска», «Живі вогні», «Весна-весняночка», «У сестрички дві косички», «В їжачковім вітряку», «Як журавель збирав щавель», «Бурундукова сім'я», «Цапків урожай», «Літо-літо», «Лісова казка», «Непослушко довгі вушка і дзвоник», «Гуси-лебеді летять», «Щедрий вечір»). Автобіографічність у творах.

Своєрідність казок *М. Стельмаха* (віршовані казки «Заячий секрет», «Що посієш, те й пожнеш», «Чому кріт не з'являється на світ?», «В їжачковім вітряку», «Бурячок і їжачок» та казка у прозі «Хатка у березовому лісі»). 9. Особливості літературних казок *М. Шияна* («Котигорошко», «Летючий корабель», «Івасик-Телесик»).

10. Пригодницька тематика дитячих творів *М. Трублаїні*.
11. Проблема становлення нового покоління у творах *О. Копиленка* та *О. Донченка* («Подорож до млина», «Хлопчик з дитбудинку», «Голубий гвинтик», «Сад», «Золоте яєчко», «Лісничиха», «Юрко Васюта», «Золота медаль»).
12. Вивчення літератури I половини ХХ ст. в школі.

7. Дитяча література II половини ХХ ст. «Шістдесятники» для дітей.

1. Мудрий і казковий дивосвіт поезії *М. Вінграновського* («Андрійкоговорійко», «У Неквапи білі лапи», «Мак», «Літній ранок», «Літній вечір»). Анімалістична гілка в повістях та оповіданнях *М. Вінграновського* (повісті «Сіроманець», «Первінка»). Конфліктність цивілізації і природи.
2. Показ людського гуманізму і споживацького ставлення до природи в оповіданнях *Є. Гуцала* («Лось», «Олень Август»).
3. Художньо-проблемний діапазон творів *Григора Тютюнника*.

Гуманістичний пафос прози.

4. Змістове і художнє багатство казок *В. Симоненка* («Подорож в країну Навпаки», «Цар Плаксій та Лоскотон»). Гармонійне поєднання ніжності

з мудрістю й духовною висотою народної філософії у віршах В. Симоненка.

5. Збірки поезій та казок *Дмитра Павличка* («Золоте ябко». «Золоторогий олень»).
6. «Кольоровий» світ поетичних творів *Ліни Костенко*. Проблематика, особливості образотворення та сюжетобудови збірки «Бузиновий пан».
7. Поетичний доробок *С.Чернілевського* (збірка «Рушник землі»).
8. Казкові образи поезії *Ірини Жиленко* («Жар-Птиця», «Гном у буфеті» тощо).
9. Рецепція навколишнього світу крізь призму дитячих переживань у повісті *В. Близнеця* «Звук павутинки».
10. Тонка іронія поезій *С.Олійника* («Ля-ля-ля», «Чудо в черевику»).
11. Поетичні твори *М. Познанської* (збірки: «Про чудо-ліс, що на полі зріс», «Любій малечі про цікаві речі», «Чим пахне коровай», «Про золоті руки», «Що я знаю про метро», «Асканія-Нова», «Про білий халат і наших малят»), *Т. Коломієць* (збірки: «Пастушок», «Хиталочка-гойдалочка», «Помічники», «Недобрий чоловік Нехай», «Біб-бобище», «Луговий аеродром», «Хто розсипав роси?», «Візьму вербову гілочку», «Найперша стежечка», «Гарна хатка у курчатка», «Де ховає сонце роси», «Бринчикимізички»; абетки: («Веселе місто Алфавіт», «Хто нам літери приніс», «Абетка», «Зоопарк від А до Я»), *Г. Чубач* («Йшла синичка до кринички», «Жук малий і волохатий», «Алфавітні усмішки», «Десять бджілок», «Лисий кіт Івашко», «Абетки: Весела. Крилата. Смачна», «Батьківщина Україна», «Весела книжечка», «Україна-рідний край», «У лісочку на пеньочку», «Біла чапля», «Сніговий король», «Хвалько», «Їжачок і Слимачок», «Малюємо, читаємо, пишемо»), зображення в них природи рідного краю, возвеличення праці, шкільні мотиви.
12. Творчість *Я. Стельмаха* (п'єса «Привіт, Синичко!», проза «Вікентій Премудрий» «Голодний, Злий і Дуже Небезпечний», «Якось у чужому лісі», «Найкращий намет»). Альтернативне вивчення зоології за твором Я.

Стельмаха «Митькозавр з Юрківки, або Химера лісового озера».

13. *Шевчук Валерій*. «Панна квітів».

14. Вивчення літератури II половини XX століття для дітей у школі.

8. Дитяча література діаспори.

1. Особливості лірики *Катерини Перелісної* (зб. «Вірші для дітей», «Для малят про звірят», «Ой, хто там?», «Моїй матері», «Котикова пригода»). 2. Творчість

Г. Чорнобицької (Лілії Далекої) («Забавки: вірші для малят», «Вірші») та Віри Вовк (проза «Казки», «Оповідання для дітей», пєси «Скарб царя Гороха», «Казка про вершника», окремі видання «Чар-писанка», «Спілкування з опалевим метеликом», «Казки і містерії»).

3. Художньо-тематичний спектр творів *Лесі Храпливої* (збірки: проза «Забавки Мартусі», казки «Ластівочка», «Ростикова казка», «Козак Невмирака», казки й оповідання «Вітер з України» декламатор для дітей «На весь Божий рік», вірші і казочки «Писанка українським дітям», святоМиколаївські сценки «Найбільший дарунок», «Антипкові пригоди»).
4. Творчість *Олекси Кобця* (Олексія Варавви) (збірки «Сходить сонце», «Чайка»).
5. Творчий доробок *Романа Завадовича* (кн. «Князь Марципан», «Рицар Лесь», «Серед ангелів», «Казка про царевича Івана», «Через файку», «На дворі царя Гороха», «Живий страхопуд», «Покарані калатьки», «Пісня про княжу Україну», «Пригоди гномика Ромтомтомика», «Геть із чортиком», «Діва Марія допомогла» , «Карпатський чарівник».
6. *Леонід Полтава* для дітей (зб. «Лебеді», «Котячий хор», «Абетка веселенька для дорослих і маленьких», вірші, казки, поеми, оповідання, лібретто оперет «Лис Микита», «Лісова царівна», «Мавпячий король», «Лисячий базар»).
7. Дитячі твори *Н. Мудрик-Мриц* (Григор Павлокімець) (книги поезії та прози «По ягідки», «Намистечко», «Соняшні казки» та прози «Веселковий рушник», «Легенди», «Світанки і сумерки», «Пригоди гордої киці», «Пригоди горішка», «Вогник», «На світанку», «Прогулянка в абетку», «Малювання», «Дитячий куток», «Калинова сопілка».
8. *Ф. Лазорик* – фольклорист (збірник «Співаночки мої»), мовознавець, літератор («Вік наш фестивальний»).
9. Творчість *Емми Андрієвської* та вивчення її в школі.

9. Світова дитяча література.

1. Світова література XVII ст. у колі дитячого читання. Перші спроби створення спеціальних книг для дітей.
2. Виникнення і розвиток літературної казки. *Шарль Перро* – засновник літературної казки. Розвиток літературної казки. Новаторство Перро у французькій літературі.
3. Діяльність *братів Грім* у галузі збирання, вивчення і літературної обробки німецьких народних казок. Продовження і розвиток народних

традицій у «Дитячих і сімейних казках» братів Грімм. Педагогічне спрямування казок.

4. Розвиток німецької літературної казки у творчості *В. Гауфа*. Гуманістична спрямованість казок.
5. Демократизм казок *Г. –Х. Андерсена*, утілення гуманістичних ідей в його творах. Сатиричні казки *Г. –Х. Андерсена*:
6. Казки *О. С. Пушкіна*. Народність змісту. Реалізм і фантастика. Роль сатири і гумору в казках. Творчість *М. Носова, К. Чуковського, А. Барто, С. Міхалкова, С. Маршака*.
7. Твори для дітей письменників світу ХХ–ХХІ століть. Творчість *В. Гюго, Дж. Лондона, З. Топеліуса, А. Ліндгрена, Б. Немцовой, Дж. Ролінг, Дж. Р. Толкіна, А. Мілна, Стронга Джеремі, Кебота Мега, Вайброу Іана, Ятелло Йоанна*.

10. Сучасна українська дитяча література.

1. Розвиток дитячої літератури на сучасному етапі. Жанрово-стильові різновиди сучасної літератури для дітей і про дітей. Тематика і проблематика сучасної художньої літератури для дітей і про дітей.
2. Фантастична проза (жанр фентезі як різновид фантастичної прози). Твори *Галини Пагутяк* («Королівство», «Втеча звірів», *Марини та Сергія*

Дяченків «Відьомська доба», «Ключ від Королівства», «Дика енергія. Лана»); роман *Олекси Росича* «Джовані Трапатоні»; фантастична повість *Лесі Ворониної* «Таємниця Пурпурової планети».

3. Літературна казка та її жанрово-стильові різновиди: сучасна казка (*Зірка Мензатюк* «Казочки-куцехвостики», «Київські казки»); казкове фентезі (*Олександр Дерманський* «Король буків, або Таємниця Смарагдової книги», «Бабуся оголошує війну», *Ніна Воскресенська* («Руда Ворона», «Останнє бажання короля»); казкові пригоди (*Леся Ворониної* «Прибулець із Країни Нямликів», *Іван Андрусяк* «Стефа та її Чакалка»); казка з історичним антуражем (*Зірка Мензатюк* «Таємниця козацької шаблі»), стилізація під народну казку.
4. Пригодницька література. «Ліза та Цюця П.» *Л. Денисенко*; твори *Лесі Ворониної* («Прибулець з країни Нямликів», «Нямлик і Балакуча Квіточка»); «комп'ютерні пригоди» *Олександра Есаулова* («Gameover», «Антивірус», «Канікули для Інформи», «Вихідний формат», «Таємниця Великого

Сканера»). Детективна проза (*А. Кокотюха* «Гімназист і Чорна Рука», *О. Ільченко, Олексій Недемлінський* та ін.).

5. Поезії для дітей і про дітей. *Книги Тамари Коломієць* («Починаються дива», «Жмурки», «Пісенька про гнома», «Пісня джерельця», «Дощикнакрапайчик»). Вірші *Івана Андрусика* «Звіряча абетка». Збірки *Мар'яна Савка* «Лапи і хвости» «Чи є в бабуїна бабуся?».
6. Тематично-жанрове розмаїття творів *Анатолія Качана, Анатолія Григорука, Василя Довжика, Ігоря Січовика, Анатолія Черниша, Петра Короля, Ніни Шмурикової, Віолетти Дворецької* для дітей. Дидактизм творів. Родинна тематика в поезіях *Анатолія Костецького*.
7. Жанровий синкретизм у сучасній літературі для дітей і про дітей. Тетралогія *Марини Павленко* про Русалоньку із 7-В. «Пекельний звіздар» *Леоніда Кононовича*.
8. Специфіка творів *Ірен Роздобудько* («Пригоди на невідомому острові»), *Василя Слпчука* («Риба під парасолем»), *Марії Чумарної* («Лумпумчик»), *Світлани Поваляєвої* («Вррум-чарівник»), *Тараса Прохаська* («Хто зробив сніг», «Життя і сніг», «Як зрозуміти козу»), *Дари Корній* («Гонихмарник»), *Сергія Гридїна* («Не такий»).
9. *Іван Малкович* – книговидавець і автор («Українська абетка», «Улюблені вірші», «100 казок», «Велике місто, маленький зайчик, або Мед для мами»).
10. «Дефіцитні» жанри сучасної дитячої літератури.
11. **Розвиток літератури для дітей на Сумщині.**
  1. Світ дитини у творах письменників Сумщини.
  2. Образи дітей-сиріт, поетичні пейзажі *Якова Щоголева* («Чередничка», «Вівчарик», «Осінь», «Зимній ранок»).
  3. Художній світ дитини в поезії *П. Грабовського* (зб.«Пролісок», «З півночі», «Кобза», а також у збірках перекладів «З чужого поля», «Доля» та ін., вірші-звертання дидактичного характеру).
  4. Прозові твори *Б. Грінченка* для дітей («Кавуни», «Украла», «Квіти», «Сестриця Галя», «Сама, зовсім сама», «Дзвоник», «Палії», «Олеся», «Екзамен»). Характеристика дитячих образів.
  5. Поезія *Олександра Олеся* в дитячому читанні. Мотиви рідної природи у віршах поета, збірка поезій «Все навколо зеленіє». Характерні риси поезії О.

Олеся.

  6. *Остан Вишня*- неперевершений майстер гумору в дитячій літературі.
  7. Вірші для дітей *Д. Білоуса* (Диво калинове. Поезія), *О. Ющенко, П. Воронька*. Тематичні та художньо-стильові особливості.
  8. Своєрідність прози *Л. Смілянського, А. Давидова, Є. Васильченка, О.*

Столбіна.

9. Сучасна дитяча література Сумщини.

7.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин										
	Денна форма						Заочна форма				
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі			
		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост. робота		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.
РОЗДІЛ 1. Дитячий фольклор. Давня дитяча література та література XIX століття.											
Тема 1.1. Дитяча література – специфічна галузь словесного мистецтва. Український фольклор для дітей.		2	2		4						
Тема 1.2. Давня література для дітей.		2	2		4						
Тема 1.3. Українська література 1 пол. XIX ст. для дітей.		2	2		4						
Тема 1.4. Дитяча література 2 пол. XIX ст.		2	2		4						
Тема 1.5. Література для дітей кн. XIX – поч. XX ст.		2	2		4						
Усього		10	10		20						
РОЗДІЛ 2. Українська дитяча література XX-XXI століть.											

Тема 2.1. Дитяча література 2030 х рр. ХХ ст.			2		4							
Тема 2.2. Література для дітей 2 пол. ХХ ст. Шістдесятники для дітей.		2	2		4							
Тема 2.3. Сучасна дитяча література.		2	2		5							
Тема 2.4. Розвиток літератури для дітей на Сумщині		2	2		4							
Тема 2.5. Дитяча література діаспори.			2		4							
Тема 2.6. Світова дитяча література.		2	2		7							
Усього за 2 розділ		8	12		28							
Усього		18	22		48							

Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Дитяча література – специфічна галузь словесного мистецтва. Усна народна творчість для дітей і міфологія для дітей.	2	
2	Нова українська література для дітей.	2	
	Українська дитяча література I половини ХІХ ст. у період становлення.		

3	Українська дитяча література II половини XIX ст.	2	
4	Розвиток дитячої літератури кінця XIX – початку XX ст. Прояви модернізму в українській дитячій літературі.	2	
5	Новітня українська література для дітей. Дитяча література I половини XX ст.	2	
6	Література II половини XX століття для дітей. Шістдесятники для дітей. Григір Тютюнник.	4	
7.	Сучасна українська дитяча література. Всеволод Нестайко – майстер дитячої літератури	2	
8	Українська дитяча література початку XXI століття.		
10.	Розвиток літератури для дітей на Сумщині	2	
11.	Світова дитяча література.	2	
Разом		22	

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Дивосвіт «Веселки»: Антологія літератури для дітей та юнацтва: у 3 т. / Упоряд. Б.Й. Чайковський. К. : Веселка, 2005. Т.1. 700 с.; Т.2. 698 с.; Т.3. 703 с.
2. Дитяча література. Маловідомі твори українських письменників II половини XIX – I половини XX століття. Хрестоматія / Н.І. Богданець-Білоskalенко. К. : Видавничий Дім «Слово», 2006. 432 с.
3. Дитяча література. Твори українських письменників II половини XX ст. – початку XXI ст.: навчальний посібник / Н.І. Богданець-Білоskalенко. К.: Видавничий Дім «Слово», 2011. 480 с.
4. Дитяча література в незалежній Україні: тенденції розвитку, яскраві постаті, знакові тексти. *Бібліотечка «Дивослова»*. 2015. №4.
5. Дитяча література: навч. осіб. / І.Є. Бойцун, С.А. Негодяєва : Держ. Закл. «Луган. Нац. Ун-т ім. Т. Шевченка». Луганськ : Ноулідж, 2011. 252 с.
6. Качак Т. Тенденції розвитку української прози для дітей та юнацтва початку XXI століття. К. : Академія, 2018.
7. Качак Т. Українська література для дітей та юнацтва : підручн. Вид-ня

2., стереотипне. К. : ВЦ «Академія», 2018. 352 с.

8. Качак Т., Круль Л. Зарубіжна дитяча література : підручник для студентів вищих навчальних закладів. К. : Академвидав, 2014. 416 с. 9. Кизилова В. Українська література для дітей та юнацтва: новітній дискурс : навчально-методичний посібник для студ. вищих навч. закл. Старобільськ :

Вид-во ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»,
2015. 236 с.

URL:<http://dspace.luguniv.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/207/1/Ukrainska%20liyeratura%20dlya%20ditey%20ta%20unactva.pdf>

10. Кодлюк Я., Одинцова Г. Розповіді про письменників. Посібник для вчителя початкових класів. Тернопіль: Підручники і посібники, 2005.

11. Література. Діти. Час : Вісник Центру дослідження літератури для дітей та юнацтва. Т. : Навчальна книга – Богдан (2011–2019 рр.).

12. Література для дітей/ Українські письменники, Довідник.К.:Велес, 2013. С. 296-301.

13. Літературознавча енциклопедія: у 2-х томах. / авт.-укладач. Ю. Ковалів. К.: ВЦ «Академія», 2007.

14. Літературознавчий словник-довідник / Р. Гром'як, Ю. Ковалів та ін. К.: ВЦ «Академія», 2007. 752 с.

15. Марчун О. Матеріали до вивчення дитячого фольклору : навч. посібник. К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2010. Ч. 1. 201 с.

16. Овдійчук Л. Дитяча література: Модульний курс для студентів філологічних факультетів. Рівне : Теніс, 2008. 314 с.

17. Рідне слово. Хрестоматія дитячої літератури: у 2-х книгах. /Упоряд. А.Мовчун, З.Варавкіна. К. : Арій, 2007.

18. Сивачук Н. Український дитячий фолькор : підручник. Київ : Деміург, 2003. 288 с.

19. У барвистому віночку. Хрестоматія. Навч.посібник для роботи з дітьми у дошкільн.навч.зкладах / Упор.Н.І. Богданець-Білоskalенко. К. : Видавничий Дім «Слово», 2012. 728 с.

20. Українська дитяча література / Богданець-Білоskalенко Н. Навч. посібник. К. : Видавничий Дім «Слово», 2009. 280 с.

21. Українська дитяча література. Хрестоматія /Упоряд. Л. Козачок. К.: Вища школа, 2002. 354 с.

22. Українська дитяча література :Хрестоматія / Вступна ст. та упор. Л.П. Козачок . 2-ге вид.стер. К. : Вища школа, 2006. 519 с.

23. Українська література для дітей : хрестоматія / уклад. О.О. Гарачковська. Київ : ВЦ «Академія», 2011. 800 с.
24. Чернопиский М. Поетичний світ дитинства. Українська народна словесність (фольклор). Хрестоматія. К., 2016.

Додаткова:

1. Антипчук Н. Журнал «Молода Україна»: місце і роль у розвитку української дитячої літератури: Автореф. дис... к. філол.н.: 10.01.01./ КНУ ім. Т.Шевченка. К., 2007. 20 с.
2. Бакуменко О. Пернате царство Білоуса : *Освіта України*. 2007. 26 січня. С. 9.
3. Балабуха Н. Казка «Метелик» Лесі Українки в контексті модернізму. *Українська і польська література для дітей та юнацтва: Збірник наукових праць / Уклад. Т.П.Левчук. Луцьк: РВВ «Вежа», 2007. Вип. 3. С.45-57.*
4. Біла І. Мотив втраченого дитинства (на матеріалі повісті Галини Пагутяк «Діти») *Актуальні проблеми словянської філології: міжвузівський збірник наукових статей / відп. ред. В.А.Зарва. Бердянськ: БДПУ, 2009. Вип. XXI. С. 387-392.*
25. Богданець-Білоskalенко Н., Т.Качак. Сучасна українська література для підлітків: огляд останніх років. *Українська мова і література в школах України*. 2017. №4. С.21-24.
5. Білоусов Є. Дитяча література і дитячий письменник в формуванні інтелекту і духовності сучасної української нації. *Світ бібліотек*. 2002. № 2. С.17-18.
6. Беленька Г.В. Екологічна казка у житті сучасної дитини. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2012. № 2 (39). С. 17-24.
7. Богуш А., Гавриш Н., Котик Л. Методика організації художньо-мовленнєвої творчості та художньо-мовленнєвої діяльності в ДНЗ. К., 2007. 336 с.
8. Бондаренко Ю. Алгоритм тиранії в казці І.Франка «Фарбований лис». *Дивослово*. 2004. №1. С. 29-33.
26. Вернигора Н. Література для дітей у ХХ ст.: жанрово-тематичний аспект. *Наукові записки Інституту журналістики*. К.: Інститут журналістики КНУ Тараса Шевченка, 2004. Т. 14. С. 87-94.
9. Гайденко В., Предборська І. Українські підручники початкової школи: прихований навчальний план і гендерні стереотипи // Гендерна педагогіка. Хрестоматія / Переклад з англ. В. Гайденко, А. Предборської; За ред. Вікторії Гайденко. Суми: ВТД «Університетська книга» 2006. С. 223-238.

10. Герасименко, Н. Полювання на ірреальність: жанр фентезі в сучасній українській літературі, в т.ч. дитячій. *Літературна Україна*. 2015. 26 березня. №13. С.10-11.
11. Дитяча україніка: популяризація творів письменників української діаспори: методичні поради. К., 2013. 52с.
12. Експедиція у казку: літературні ігри за творами Т. Стус, І. Андрусяка, І. Роздобудько, Н. Найдич. *Розкажіть онуку*. 2017. №3. С.3-10.
13. Зарубіжна література для дітей: хрестоматія / упоряд.: А.І. Мовчун та ін. К.: Арій, 2011. 592 с.
14. Літературний подіум «Модна книга»: Нові імена та творчість у сучасній українській літературі: Дара Корній, ЛюкоДашвар, Ірен Роздобудько. *Шкільна бібліотека*. 2016. №12. С.11-13.
15. Панчук С. У пошуках книг про себе, або що читати українським підліткам: Про сучасну літературу для підлітків. *Дніпро*. 2016. №6-7. С.184-188.
16. Петrenchенко С. Подорож у світ дитячої української прози. *Українська мова та література*. 2013. №24. С.17-19.
17. Рідне слово. Хрестоматія дитячої літератури. У 2-х книгах. / Упоряд. А.Мовчун, З. Варавкіна. К.: Арій, 2007. 2012. 92 с.
18. Савка, М. Стан сучасної української літератури для дітей та підлітків. *Українська мова та література*. 2011. №1/2. С.21-22.
19. Сквиря, О. Що мають читати сучасні підлітки? *Шкільна бібліотека*. 2017. № 4. С.99.
20. Світова література: хрестоматія / упоряд.: А.І. Мовчун та ін. К.: Арій, 2006. 526 с.
21. Слюсар, В. Українська дитяча література в іграх: кросворди за творами сучасних українських письменників. *Шкільна бібліотека*. 2016. №1. С.45-48.
22. Сухомлинський В. А. Я розповім вам казку...: Філософія для дітей / уклад. О. Сухомлинська. Х. : Школа, 2016. 576 с.
23. Сучасна українська дитяча література. *Шкільна бібліотека*. 2011. №11. С.38-42.
24. Сучасні українські письменники: портрети. *Шкільний бібліотекар*. 2016. №10.
25. Твори цих українських письменників треба мати у бібліотеці: короткі біографії, портрети сучасних українських письменників. *Шкільна бібліотека*. 2017. №2. С.106-111.
26. Українська література 20-30-х років ХХ століття: основні тенденції розвитку й естетична стратегія: навчальний посібник / О.С.Філатова, О.В. Казанжи. Миколаїв : Іліон. 2013. 235 с.

27. Читаємо новинку: сучасна проза для підлітків: Дара Корній «Гонимарник», Сергій Гридін «Не такий». *Шкільна бібліотека*. 2015. №4. С.16-18.

Наукові праці викладача курсу Кириленко Н.І.:

1. Кириленко Н. Еволюційний характер народного гумору як національного коду українців. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Філологічні науки (літературознавство)* : збірник наукових праць / за ред. Оксани Філатової. № 1 (17), квітень 2016. С. 120-124.
2. Кириленко Н., Косенко К. Художнє моделювання образу квітів в українському фольклорі: монографія. Суми: Сум ДПУ ім. А.С. Макаренка, 2013. 108 с.
3. Кириленко Н. Пори року в українському фольклорі та літературі / Домінанти художнього світу українців: навчальний посібник / Л.Горболіс, О. Єременко та ін. Суми, 2009. С.267-297. Суми, 2009. С. 267-297. (гриф МОН).
4. Кириленко Н. Фольклор і давня література. *Філологічні науки*. Суми: Сум ДПУ, 2009. С.157-168.
5. Кириленко Н. Формування особистості учнів середніх класів засобами українського фольклору. *Українська література в ЗОШ*. 2009. № 7-8 С.31-33.
6. Кириленко Н. Формування ціннісних орієнтацій слухачів засобами фольклору. Розвиток творчих здібностей дітей та учнівської молоді в системі роботи Сумського територіального відділення МАН України. Методичний посібник. Суми: Університетська книга, 2008. С. 254 – 256.
7. Кириленко Н. «Як пахне хліб...» / Літературне краєзнавство: посібник для студентів-філологів, учителів і учнів шкіл: вид-во 2, доп. / За ред. Л. Горболіс, Н. Каменської. Суми: Сум ДПУ ім. А.С. Макаренка, 2011. С. 224-236 (автор розділу, с. 224-236).
8. Літературна творчість для дітей: хрестоматія, упор., передм. Н. Кириленко. Суми: Сум ДПУ ім. А.С. Макаренка, 2012. 72 с.
9. Творчість Тараса Шевченка в духовно-національному вимірі сьогодення: зб. наук. праць студентів та магістрантів / за ред. В. Владимирової, Н. Кириленко. Суми: Сум ДПУ ім. А.С. Макаренка, 2014. 119 с.
10. Украинский фольклор как средство нравственно-эстетического воспитания детей дошкольного и младшего школьного возраста. *Материалы Международной научно-практической конференции «Теория и практика педагогической науки в современном*

мире: традиції, проблеми, інновації»: в 2 ч. Ч. 1. Новокузнецк: Изд-во КузГПА, 2014. С. 287- 290.

11. Фольклор: мовно-літературні особливості дискурсу: монографія / За ред. С. Пятаченка, Н. Кириленко та ін. Суми: Вид-во Сум ДПУ, 2012. 212 с.

Інформаційні ресурси

1. Бесплатная виртуальная электронная библиотека ВВМ – библиотека онлайн. URL: www.velib.com.
2. Бібліотека української літератури. URL: www.ukrlib.com.ua.
3. Варданян М.В. Література для дітей та юнацтва української діаспори II половини ХХ ст. як «література місії»: стан та завдання URL : <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/4/73.pdf>
4. Вовк О. Поступ нової української дитячої літератури. URL : <http://dsru.edu.ua/hsci/wp-content/uploads/2017/12/003-36.pdf>
5. Головна сторінка Національної бібліотеки України для дітей. URL: <http://www.chl.kiev.ua/default.aspx?id=5880>
6. 25 найзнаковіших дитячих книжок незалежної України. URL : <https://bokmal.com.ua/books/25-dytiachykh-knyzhok-nezalezhoji-ukrajiny/>
7. Дитяча література – невід’ємна складова всієї літератури. URL : <https://naurok.com.ua/dityacha-literatura-nevid-mna-skladova-vsi-literaturi113989.html>
8. Електронні бібліотеки URL: <http://dir.meta.ua/ua/science-education/elibraries/>
9. Качак, Т. Сучасна українська дитяча література: аспекти гендерної інтерпретації. URL: <http://litmisto.org.ua/?p=25650>
10. Книги, які цікаво читати: дитяча література в Україні. URL : <https://uain.press/articles/knygy-yaki-tsikavo-chytaty-dytyachi-vydannya-vukrayini-48505>
11. Краща література юним читачам. URL: <http://www.chl.kiev.ua/key>
12. Література України. URL: <http://www.literature-ukraine.blogspot.com>
13. Літературна Україна. URL: <http://litukraina.kiev.ua/stepan-protsiuk-v-riuv-liudskiy-rozum-liudskudushu>.
14. Малкович І. Українська абетка. Улюблені вірші. URL: www.kinderbook.com.ua/stihi/ulyubleny-vyrshy.html
15. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: URL : <http://nbuv.gov.ua/>

16. Портал Буквоїд. URL: bukvoid.com.ua.
17. Портал ЛітАкцент. URL: litakcent.com.
18. Портал сучасної української літератури. URL: ualit.org.
19. 100 казок. URL: www.kinderbook.com.ua/skazki/100-kazokkomplekt.html
20. Сучасна українська книгосфера. URL: avtura.com.ua.
21. Українська література. URL: www.ukrlit.vn.ua
22. Українська література XXI ст. URL: ukrlit.blog.net.ua
23. Хата – Читиво. URL: [http:// chtyvo.org.ua](http://chtyvo.org.ua)
24. Центр дослідження літератури для дітей та юнацтва. URL: <http://urccyl.com.ua/ua>
25. Читацькі списки для сучасних школярів: українська література. URL : <http://www.barabooka.com.ua/chitats-ki-spiski-dlya-suchasnih-shkolyari-vukrayinska-literatura/>
26. Що читати сучасним дітям і підліткам: рекомендовані читацькі списки URL: <http://www.barabooka.com.ua/shho-chitati-suchasnim-dityam-apidlitkam-rekomendovani-chitats-ki-spiski/>.

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

технічні засоби навчання, друковані та інтернет-джерела інформації.

10. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи навчання: абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, проблемно-пошуковий, дослідницький, частково-пошуковий, інтерактивні (вебінари, тренінги, презентації, дистанційні освітні технології), практичні методи навчання (практичні, графічні та дослідні роботи).